

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1641/2015
09.12.2016. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Љубице Милутиновић, председника већа, Биљане Драгојевић и Јасминке Станојевић, чланова већа, у радном спору тужиле АА из ..., чији је пуномоћник адвокат Предраг Савић из ..., против туженог ЈКП ГСП „Београд“ из Београда, чији је пуномоћник адвокат Зоран Д. Поповић из ..., ради поништаја решења и враћања на рад, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 бр. 3242/14 од 01.04.2015. године, у седници одржаној 09.12.2016. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 бр. 3242/14 од 01.04.2015. године у делу става првог изреке којим је потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П1 бр.3761/11 од 16.06.2014. године у ставу првом и трећем изреке, као и у ставу другом изреке.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 бр. 3242/14 од 01.04.2015. године у делу става првог изреке и пресуда Првог основног суда у Београду П1 бр.3761/11 од 16.06.2014. године у ставу другом изреке тако што се обавезује тужени ЈКП ГСП „Београд“ из Београда да врати тужилу АА из ... на рад у року од осам дана од пријема ове пресуде, док се у осталом делу тужбени захтев одбија.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужила да туженом накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 16.500,00 динара у року од осам дана од пријема ове пресуде.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 бр. 3761/11 од 16.06.2014. године, поништено је као незаконито решење туженог бр.... од 08.02.2007. године (став 1). Тужени је обавезан да тужилу врати на рад на послове возача трамваја

(став 2). Обавезан је и да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 405.000,00 динара (став 3).

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 бр. 3242/14 од 01.04.2015. године одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена је првостепена пресуда (став 1). Захтев тужиље за накнаду трошкова насталих у другостепеном поступку је одбијен (став 2).

Против правноснажне другостепене пресуде тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Тужиља је доставила одговор на ревизију туженог.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 399. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 125/04 и 111/09) који се примењује на основу члана 506. став 1. ЗПП („Сл. гласник РС“, број 72/11 са изменама и допунама) и утврдио да је ревизија туженог делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из чл. 361. став 2. тачка 9. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. На друге повреде поступка као ревизијски разлог се у ревизији не указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је била у радном односу на неодређено време код туженог на пословима возача трамваја, по уговору о раду од 08.09.1998. године и анексима од 01.03.1999, 26.04.2002. и 20.10.2005. године. Тужени је решењем од 08.02.2007. године отказао тужиљи уговор о раду са закљученим анексима из разлога што дана 08.10.2006. године, када је по распореду управљала трамвајем гар.бр.... на линији ... у времену од 04,35 до 11,18 часова, крећући се улицом ... у смеру ка терминусу „...“, није држала потребно одстојање у односу на трамвај који се кретао испред њеног, услед чега је непосредно по поласку са терминуса „...“ предњим делом трамваја којим је управљала ударила у задњи део трамваја гар.бр.... који се зауставио на шинама, чиме је проузроковала материјалну штету на оба трамваја у укупном износу од 146.528,00 динара. Према образложењу из отказног решења, тужиља је таквим радњама поступала противно члану 99. Правилника о обавезама саобраћајног особља код туженог и учинила повреде радне обавезе из члана 179. у вези тачке 4, под 3) и 4) Анекса бр.1, Уговора о раду, описане као несавесно или неквалитетно или неблагоприятно обављање послова или поступање противно одредбама закона, општим актима туженог и другим правилима службе, као и наношење материјалне штете предузећу у висини три просечне зараде исплаћене према последњем податку службе обрачуна и расподеле. Вршилац дужности генералног директора туженог је на основу информација о одвијању саобраћаја и извештаја о саобраћајној незгоди на дан 08.10.2006. године, као и записника МУП-а о извршеном увиђају од 08.10.2006. године, истога дана сазнао за овај догађај и начин на који се одиграо, његове учеснике и насталу материјалну штету. После спроведених радњи од стране

стручних служби туженог, директору је 23.11.2006. године, достављена информација са пријавом о учињеној повреди радне обавезе и предлогом да се тужиљи откаже уговор о раду. Тужиљи је 06.12.2006. године, достављено упозорење о постојању разлога за отказ.

Полазећи од утврђених чињеница нижестепени судови су закључили да је отказ уговора о раду дат тужиљи из разлога предвиђеног у члану 179. тачка 2. Закона о раду решењем донетим по протеку рока од три месеца од дана сазнања за чињенице које су основ за давање отказа, прописаног чланом 184. став 1. истог закона. Зато су усвојили тужбени захтев за поништај решења о отказу и за враћање тужиље на рад на послове возача трамваја.

Неосновани су наводи и разлози ревизије туженог којима се побијају нижестепене пресуде у погледу одлуке о усвајању захтева за поништај решења о отказу тужиоцу уговора о раду. Ова одлука судова заснована је на правилној примени материјалног права садржаног у одредби члана 184. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/2005 и 61/2005).

Наведеном одредбом прописан је рок у којем послодавац може запосленом дати отказ уговора о раду, између осталих означених разлога, и због скривљене повреде радне обавезе (члан 179. тачка 2). Тај рок износи три месеца од дана сазнања за чињенице које су основ за давање отказа односно шест месеци од дана наступања тих чињеница. Субјективни рок је везан за сазнање за релевантне чињенице а објективни рок за њихов настанак и представља оквир у којем се може употребити субјективни рок. Протеком субјективног рока престаје могућност за давање отказа, без обзира да ли је или није истекао и објективни рок од дана настанка чињеничног основа отказног разлога.

Врховни касациони суд прихвата као правилно закључивање нижестепених судова да је дан сазнања туженог за чињенице које су биле основ за давање отказа тужиљи дан када је генерални директор службеном информацијом (шефа саобраћаја односно отпавника) обавештен о саобраћајној незгоди као догађају у којем је учествовала тужиља, о њеним радњама и насталој штети на возилима туженог. Тај дан се поклапа са даном настанка самог догађаја (08.10.2005. године). Тада је директор туженог као службено лице овлашћено за давање отказа сазнао за чињенице које су основ отказа јер представљају елементе учињене повреде, за тужиоца као учиниоца и за насталу материјалну штету.

Правилно су судови оценили да се почетак субјективног рока не може рачунати од дана када је директору после спроведених радњи стручних служби туженог достављена информација са пријавом о учињеној повреди радне обавезе и предлогом за изрицање дисциплинске мере отказа. О томе је другостепени суд, поводом навода жалбе, изнео правилну оцену. И по схватању ревизијског суда, поступак утврђивања одговорности запосленог предвиђен општим актом послодавца и његово трајање не могу да продуже преклузивни рок прописан

одредбом члана 184. став 1. Закона о раду за давање отказа, па ни субјективни рок који тече у оквиру објективног рока а везан је за моменат сазнања за чињенични догађај који је основ за давање отказа. У питању је строг законски рок који се не може ни продужавати ни скраћивати.

Према утврђеном чињеничном стању моменат сазнања свих надлежних руководиоца, па и генералног директора туженог послодавца, поклапа се са настанком догађаја. Све активности на утврђивању узрока догађаја и одговорности тужиле могле су бити предузете у оквиру прописаног субјективног рока. Како је тужени имао могућност да поступак отказа уговора о раду оконча у оквиру рока од три месеца од дана настанка догађаја који одговара дану сазнања за чињенице које су основ отказа, не постоји законски и оправдан разлог за продужење рока у којем послодавац може да донесе решење о отказу уговора о раду у смислу члана 184. став 1. Закона о раду из разлога предвиђеног у члану 179. тачка 2. овог закона. Истеком овог рока наступила је преклузија у погледу могућности отказивања, због чега је у конкретном случају тужили незаконито отказан уговор о раду, па је правилном применом материјалног права нижестепеним пресудама то решење поништено.

Као правна последица поништаја незаконитог отказа уговора о раду, настала је обавеза туженог послодавца да тужилу на њен захтев врати на рад, у складу са одредбом члана 191. став 1. Закона о раду. Распоређивање запосленог на одређене послове према врсти и степену његове стручне спреме налази се у сфери аутономног деловања послодавца, у складу са законом, актом о систематизацији и потребама процеса и организације рада. Тужени послодавац је после поништаја незаконитог отказа дужан да тужилу реинтегрише у процес рада и врати јој сва права на рад и по основу рада, а пре свега и по правилу да је распореди на послове њеног ранијег радног места. Тек уколико то из неког објективног и законитог разлога не би било могуће (ако је радно место укинато) може да је распореди на друге послове који одговарају њеној стручној спреми и радној способности. Због тога тужбени захтев да се тужени послодавац обавезе да тужилу распореди на послове возача трамваја, које је обављала у тренутку отказа, не може да ужива судску заштиту. Основан је међутим захтев да се тужени обавезе да тужилу врати на рад. Због тога је у наведеном делу ревизија туженог основана и побијана пресуда преиначена.

Правилна је одлука о трошковима поступка која је донета на основу чл. 153, 154. и 163. ст. 1. и 2. ЗПП. Тужили је досуђена накнада стварних и потребних трошкова за вођење поступка, који су специфицирано наведени у образложењу првостепене пресуде.

Из наведених разлога Врховни касациони суд је делимично одбио а делимично усвојио ревизију и преиначио побијану пресуду, одлучивши на основу чл. 414. став 1. и 416. став 1. ЗПП као у изреци ове пресуде.

Врховни касациони суд је делимично усвојио ревизију и преиначио нижестепене пресуде, на основу члана 165. став 2. ЗПП туженом је досудио накнаду трошкова ревизијског поступка, за састав ревизије од стране адвоката, у висини сразмерној успеху, применом Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката.

**Председник већа - судија
Љубица Милутиновић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић